

NB! Du bruker Internet Explorer 6 eller eldre. Vi anbefaler deg å oppgradere. Les hvorfor her



FINANSDEPARTEMENTET



Du er her: regjeringen.no / [Finansdepartementet](#) / [Dokumenter](#) / [Lover og regler](#) / [Forskrifter](#) / [2009](#) / Forskrift 13. mars 2009 om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering mv.

Forskrift, publisert 13.03.2009

Forskrift om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering mv.

Fastsatt av Finansdepartementet 13.03.09 med hjemmel i lov 6. mars 2009 nr. 11 om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering mv. (hvitvaskingsloven) §§ 4, 6, 7, 12, 13, 15, 17, 18, 21, 22, 24, 29, 32 og 33.

Kapittel 1. Innledende bestemmelser

§ 1 Virkeområde

Forskriften gjelder for rapporteringspliktige som nevnt i lov [dato og nummer] om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering mv. (hvitvaskingsloven) § 4.

Kapittel 2. Kundekontroll og løpende oppfølging

§ 2 Etablering av kundeforhold

Kundeforhold skal anses etablert når kunden kan bruke den rapporteringspliktiges tjenester, for eksempel ved opprettelse av konto eller utstedelse av betalingskort.

Statsautoriserte og registrerte revisorer anses for å ha etablert et kundeforhold når de har påtatt seg et oppdrag, herunder rådgivning og andre tjenester, eller sendt revisorerklæring til Foretaksregisteret, jf. foretaksregisterloven § 4 - 4.

Autoriserte regnskapsførere anses for å ha etablert et kundeforhold når de har inngått skriftlig oppdragsavtale med oppdragsgiver eller oppdrag som forutsetter skriftlig avtale, jf. regnskapsførerloven § 3.

Eiendomsmeglere som driver med eiendomsmegling anses for å ha etablert et kundeforhold med oppdragsgiver når de har påtatt seg et salgs- eller kjøpsoppdrag. Ved salgsoppdrag skal eiendomsmegler i tillegg kreve at kjøper fremlegger gyldig legitimasjon forut for oppgjør. Første og annet punktum gjelder tilsvarende for boligbyggelag og advokater som driver med eiendomsmegling, når oppdraget gjelder slik virksomhet.

Advokater og andre som ervervsmessig eller stadig yter selvstendig juridisk bistand anses for å ha etablert et kundeforhold når de har påtatt seg et oppdrag som nevnt i hvitvaskingsloven § 4 annet ledd nr. 3. Advokater og andre som ervervsmessig eller stadig yter selvstendig juridisk bistand anses i alle tilfeller for å ha påtatt seg et oppdrag som nevnt i første punktum når oppdragsbekreftelse er sendt klienten.

§ 3 Særlig om forhandlere av gjenstander

Rapporteringspliktige etter hvitvaskingsloven § 4 annet ledd nr. 7, skal gjennomføre kundekontroll etter hvitvaskingsloven § 7

1. ved transaksjoner i kontanter på 40.000 norske kroner eller mer eller et tilsvarende beløp i utenlandsk valuta, dersom det er mistanke om at transaksjonen har tilknytning til utbytte av en straffbar handling eller til forhold som rammes av straffeloven §§ 147 a, 147 b eller 147 c, og
2. ved enhver transaksjon på 100.000 norske kroner eller mer eller et tilsvarende beløp i utenlandsk valuta, der 40.000 kroner eller mer eller tilsvarende beløp i utenlandsk valuta, betales kontant.
Beløpsgrensen beregnes samlet for transaksjoner som gjennomføres i flere operasjoner som ser ut til å ha sammenheng med hverandre.

§ 4 Særlig om advokater og andre som ervervsmessig eller stadig yter selvstendig juridisk bistand

For rapporteringspliktige som nevnt i hvitvaskingsloven § 4 annet ledd nr. 3 gjelder hvitvaskingslovens regler når rapporteringspliktige bistår eller opptrer på vegne av klienter ved:

1. planlegging eller utføring av finansielle transaksjoner
2. transaksjoner som gjelder fast eiendom, og
3. transaksjoner som gjelder gjenstander der gjenstanden betales i kontanter på 40.000 norske kroner eller mer, eller tilsvarende beløp i utenlands valuta.

§ 5 Fysisk legitimasjon for fysiske personer

Gyldig legitimasjon for fysisk person er original av dokumenter som:

1. er utstedt av offentlig myndighet, eller av annet organ som har betryggende kontrollrutiner for dokumentutstedelse og dokumentene har et tilfredsstillende sikkerhetsnivå, og
2. inneholder fullt navn, navnetrekk, fotografi og fødselsnummer eller D-nummer.
For fysiske person som ikke har fått tildelt norsk fødselsnummer eller D-nummer, skal legitimasjonsdokumenter i tillegg til de kravene som følger av i første ledd inneholde fødselsdato, fødested, kjønn og statsborgerskap.

Dersom bekreftelse av en fysisk persons identitet skal skje på grunnlag av fysisk legitimasjon uten vedkommendes personlige fremmøte i tråd med hvitvaskingsloven § 7 fjerde ledd, kan bekreftet kopi av dokumenter som nevnt i første og annet ledd benyttes.

Krav om at fysisk legitimasjon for fysiske personer inneholder navnetrekk gjelder ikke for pass.

§ 6 Elektronisk legitimasjon for fysiske personer

Gyldig legitimasjon for fysiske personer er elektronisk signatur som oppfyller kravene i forskrift 21. november 2005 nr. 1296 om frivillig selvdeklarasjonsordninger for sertifikatutstedere § 3 og som er oppført på publisert liste i henhold til § 11 første ledd i nevnte forskrift.

§ 7 Fysisk legitimasjon for juridiske personer

Gyldig legitimasjon for juridisk person registrert i Foretaksregisteret er firmaattest som ikke er eldre enn 3 måneder. Gyldig legitimasjon for juridisk person registrert i Enhetsregisteret, men ikke i Foretaksregisteret, er utskrift fra Enhetsregisteret som inneholder alle registrerte opplysninger om enheten, jf. enhetsregisterloven §§ 5 og 6 annet ledd, og som ikke er eldre enn 3 måneder.

Gyldig legitimasjon for juridisk person som ikke er registrert i Enhetsregisteret, men i annet offentlig register, er attest eller utskrift fra registeret som gir opplysninger om navn, adresse for forretningssted eller hovedkontor og eventuelt utenlandsk organisasjonsnummer. Det skal fremgå hvilket offentlig register som kan bekrefte opplysningene.

Gyldig legitimasjon for juridisk person som ikke er registrert i et offentlig register er:

1. dokumentasjon for at personen eksisterer, og
2. skriftlig erklæring fra fysisk kontaktperson som nevnt i hvitvaskingsloven § 8 fjerde ledd om at registrerte opplysninger om den juridiske personen er riktige, og gyldig legitimasjon for vedkommende.

§ 8 Etterfølgende innhenting av legitimasjon

Ved bekreftelse av identitet på grunnlag av gyldig legitimasjon som nevnt i § 7 fjerde ledd for juridiske personer som skal registreres i Foretaksregisteret, skal rapporteringspliktige kreve fremlagt firmaattest innen fire uker etter utløpet av fristen for registrering etter foretaksregisterloven § 4 – 1 første ledd for de der omtalte juridiske personer.

Ved bekreftelse av identitet på grunnlag av gyldig legitimasjon som nevnt i § 7 fjerde ledd for juridiske personer som skal registreres i Enhetsregisteret men ikke i Foretaksregisteret, skal rapporteringspliktige kreve fremlagt utskrift fra Enhetsregisteret som nevnt i § 7 annet ledd innen fire uker etter utløpet av fristen for registrering i Enhetsregisteret etter enhetsregisterloven § 12.

Ved bekreftelse av identitet på grunnlag av legitimasjon som nevnt i § 7 fjerde ledd for juridisk person som skal registreres i annet offentlig register, skal den rapporteringspliktige kreve fremlagt attest eller utskrift fra registeret som gir opplysninger om navn, adresse for forretningssted eller hovedkontor og eventuelt utenlandsk organisasjonsnummer innen fire uker etter registrering i det aktuelle registeret, eller innen fire uker etter fristen for registrering i det aktuelle registeret der slik frist finnes.

For juridiske personer som er registrert i Foretaksregisteret, Enhetsregisteret eller annet offentlig register skal rapporteringspliktige kreve fremlagt gyldig legitimasjon som nevnt i § 7 første, annet eller tredje ledd innen seks måneder fra etablering av kundeforholdet.

Dersom kravene til etterfølgende innhenting av legitimasjon i denne bestemmelsen ikke etterkommes, skal den rapporteringspliktige avvikle kundeforholdet.

§ 9 Nærmere om utkontraktering av gjennomføring av kundekontroll

I tillegg til de fysiske og juridiske personer som etter hvitvaskingsloven § 12 kan fungere som oppdragstakere, kan rapporteringspliktige inngå skriftlig avtale om utkontraktering av gjennomføring av kundekontroll med foretak og

personer som utfører tjenester på vegne av eller for rapporteringspliktig når disse inngår som ledd i den rapporteringspliktiges distribusjonsapparat.

Hvitvaskingsloven § 12 tredje og fjerde ledd gjelder tilsvarende når kundekontrollen utkontrakteres til foretak eller personer som nevnt i første ledd.

§ 10 *Forenklet kundekontroll*

Plikten til å foreta kundekontroll etter hvitvaskingsloven § 6 første ledd nr. 1, 2 og 4 gjelder ikke:

1. dersom kunden er en juridisk person som nevnt i hvitvaskingsloven § 4 første ledd, unntatt nr. 4, 8 og 9, eller et foretak som driver forsikringsmegling,
2. dersom kunden er en juridisk person som omfattes av direktiv 2005/60/EF artikkel 2 nr. 1 (1) og (2), eller en tilsvarende juridisk person i en stat utenfor EØS som pålegger tilsvarende krav som fastsatt i direktiv 2005/60/EF og det føres tilsyn med overholdelsen av kravene,
3. dersom kunden er et selskap som har finansielle instrumenter opptatt til notering på et regulert marked i EØS-stat eller er underlagt informasjonsplikt tilsvarende det som gjelder ved notering på et regulert marked i EØS-stat,
4. dersom kunden er et norsk statlig eller kommunalt forvaltningsorgan,
5. i forhold til registrering av opplysninger om og bekreftelse av identiteten til reelle rettighetshavere for konti med midler fra flere personer som føres av advokater og andre uavhengige jurister fra EØS-stater, eller
5. i forhold til registrering av opplysninger om og bekreftelse av identiteten til reelle rettighetshavere for konti med midler fra flere personer som føres av advokater og andre uavhengige jurister fra tredjestater, forutsatt at:
 - a. de er underlagt krav om å bekjempe handlinger som beskrevet i straffeloven §§ 317 og 147b i samsvar med internasjonale standarder,
 - b. det føres tilsyn med overholdelsen av disse kravene, og
 - c. opplysninger om identiteten til reelle rettighetshavere på anmodning er tilgjengelige for kredittinstitusjoner som fører de aktuelle konti.

Plikten til å foreta kundekontroll etter hvitvaskingsloven § 6 første ledd nr. 1, 2 og 4 gjelder ikke ved:

1. tegning av livsforsikringspoliser, hvis den årlige premien ikke overstiger 1000 euro, eller hvis det skal belastes en engangspremie som ikke overstiger 2500 euro,
2. tegning av pensjonsforsikringspolise, hvis polisen ikke inneholder en gjenkjøpsklausul og ikke kan tjene som sikkerhet for lån,
3. tegning av skadeforsikringspoliser, herunder reiseforsikringspoliser, og kredittforsikringspoliser,
4. ordninger som gir pensjonsytelser til ansatte, hvis bidragene innbetales som fratrukk i lønn og reglene for ordningen ikke tillater overdragelse av et medlems rettigheter i henhold til ordningen, eller
5. utstedelse av elektroniske penger, forutsatt at:
 - a. det høyeste beløp som lagres på det elektroniske mediet er 150 euro og mediet ikke kan lades opp igjen, eller
 - b. det fastsettes en grense på 2500 euro for det samlede overførte beløp i et kalenderår, med mindre ihendehaveren har innløst et beløp på minst 1000 euro i samme kalenderår.

§ 11 *Politisk eksponerte personer*

Med innehaver av høytstående offentlig verv eller stilling som nevnt i hvitvaskingsloven § 15 tredje ledd nr. 1, menes:

1. statsoverhode, regjeringssjef, minister eller assisterende minister,
2. medlem av nasjonalforsamling,
3. medlem av høyere rettsinstans som treffer beslutninger som bare unntaksvis kan ankes,
4. medlem av styre i riksrevisjon, revisjonsdomstol eller sentralbank,
5. ambassadør, chargé d'affaires eller militær offiser av høyere rang,
5. medlem av administrativt, ledende eller kontrollerende organ i et statseid foretak,
7. innehaver av tilsvarende verv eller stilling som nevnt i nr. 1 til 5 i en internasjonal organisasjon.

Med nært familiemedlem som nevnt i hvitvaskingsloven § 15 tredje ledd nr. 2, menes:

1. ektefelle eller partner som etter nasjonal lovgivning sidestilles med ektefelle,
2. barn,
3. ektefelle eller partner til barn, og
4. forelder.

Med kjent medarbeider som nevnt i hvitvaskingsloven § 15 tredje ledd nr. 3, menes en fysisk person som er kjent for å:

1. være reell rettighetshaver i juridisk person eller formuesmasse i felleskap med en person som nevnt i hvitvaskingsloven § 15 tredje ledd nr. 1 eller 2,
2. ha nær forretningsforbindelse til en person som nevnt i hvitvaskingsloven § 15 tredje ledd nr. 1 eller 2, eller

3. være eneste reelle rettighetshaver i juridisk person eller formuesmasse som i realiteten er etablert for å begunstige en person som nevnt i hvitvaskingsloven § 15 tredje ledd nr. 1 eller 2.

Kapittel 3. Undersøkelse og rapportering

§ 12 Undersøkelse av mistenkelige transaksjoner

Forhold som kan utløse undersøkelsesplikt etter hvitvaskingsloven § 17 kan være at transaksjonen synes å mangle et legitimt formål, er usedvanlig stor eller kompleks, er uvanlig i forhold til kundens kjente forretningsmessige eller personlige transaksjoner, foretas til eller fra en kunde i et land eller område som ikke har tilfredsstillende tiltak mot handlinger som beskrevet i straffeloven §§ 317 og 147b eller på annen måte har en uvanlig karakter.

§ 13 Oversendelse av opplysninger til Økokrim

Ansvarlig for oversendelse av opplysninger til Økokrim som nevnt i hvitvaskingsloven § 18 er den person som er utpekt som ansvarlig etter hvitvaskingsloven § 23 annet ledd.

Opplysninger som oversendes etter hvitvaskingsloven § 18 skal så vidt mulig inneholde beskrivelse av bakgrunnen for mistanken, herunder opplysninger om mistenkte, om eventuelle tredjepersoner, eventuelle kontoopplysninger og opplysninger om bevegelser på konto, opplysninger om transaksjonens art og størrelse og hvorvidt transaksjonen er gjennomført samt til hvem midlene skal overføres og midlenes opprinnelse. Som supplement til opplysningene bør relevante dokumenter vedlegges eller ettersendes.

Oversendelse av opplysninger skal skje elektronisk via Altinn. Dersom dette ikke er mulig kan oversendelse av opplysninger skje ved bruk av standardisert skjema utarbeidet av Økokrim.

§ 14 Avsløring av undersøkelser, rapportering eller etterforskning

Forbudet mot å gjøre tredjepersoner kjent med at det foretas undersøkelser, rapportering eller etterforskning etter hvitvaskingsloven § 21, gjelder ikke ved:

1. Meddelelse av opplysninger til påtalemyndigheten eller den myndighet som fører tilsyn med den rapporteringspliktiges etterlevelse av hvitvaskingsregelverket.
2. Utveksling av opplysninger mellom juridiske personer som tilhører samme konsern, som definert i regnskapsloven § 1 – 3, der disse er:
 - a. juridiske personer som nevnt i hvitvaskingsloven § 4 første ledd, unntatt nr. 4 og 8 og 9, eller et foretak som driver forsikringsmegling,
 - b. juridiske personer som omfattes av direktiv 2005/60/EF artikkel 2 nr. 1 (1) eller (2), eller
 - c. tilsvarende juridiske personer i en stat utenfor EØS som pålegger tilsvarende krav som fastsatt i direktiv 2005/60/EF og det føres tilsyn med overholdelsen av kravene.
3. Utveksling av opplysninger mellom personer som utøver sin yrkesvirksomhet innenfor samme juridiske person eller nettverk, der disse er:
 - a. personer som nevnt i hvitvaskingsloven § 4 annet ledd nr. 1 til 3, eller foretak som mot vederlag tilbyr tilsvarende tjenester,
 - b. personer som omfattes av direktiv 2005/60/EF artikkel 2 nr. 1 (3) (a) eller (b), eller
 - c. tilsvarende personer i en stat utenfor EØS som pålegger tilsvarende krav som fastsatt i direktiv 2005/60/EF.
4. Utveksling av opplysninger mellom personer som nevnt i nr. 2 bokstav a til c eller nr. 3 bokstav a til c angående en felles kunde i en transaksjon hvor de aktuelle personene er involvert, forutsatt at personene og er pålagt tilsvarende forpliktelser med hensyn til taushetsplikt og vern av personopplysninger.

Med nettverk som nevnt i første ledd nr. 3 menes en struktur som har felles eierskap, ledelse eller intern kontroll med overholdelsen av relevante regelverk.

Opplysninger som utveksles etter første ledd nr. 2, 3 og 4 skal bare kunne benyttes med sikte på forebygging av transaksjoner med tilknytning til utbytte av en straffbar handling eller forhold som rammes av straffeloven §§ 147 a, 147 b eller 147 c.

§ 15 Særskilt rapportering av transaksjoner med tilknytning til land eller områder som ikke har gjennomført tilfredsstillende tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering mv.

Finansdepartementet kan etter vedtak fra Financial Action Task Force on Money Laundering (FATF) fastsette en særskilt og systematisk rapporteringsplikt til Økokrim for transaksjoner med eller for personer eller foretak som har tilknytning til land eller områder som ikke har gjennomført tilfredsstillende tiltak mot hvitvasking av utbytte fra handlinger som beskrevet i straffeloven §§ 317 og 147 b.

§ 16 Forbud eller restriksjoner for rapporteringspliktiges adgang til å etablere kundeforhold med eller foreta transaksjoner til eller fra land som ikke har gjennomført tilfredsstillende tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering mv.

Finansdepartementet kan etter vedtak fra Financial Action Task Force on Money Laundering (FATF) fastsette særskilte forbud eller restriksjoner når det gjelder adgangen for rapporteringspliktige til å etablere kundeforhold med eller foreta transaksjoner med personer eller foretak som har tilknytning til land eller områder som ikke har gjennomført tilfredsstillende tiltak mot hvitvasking av utbytte fra straffbare handlinger som beskrevet i straffeloven

§§ 317 og 147 b.

Kapittel 4. Oppbevaring

§ 17 Oppbevaring av opplysninger

Kopier av fremlagte legitimasjonsdokumenter som nevnt i §§ 5 og 7 skal påføres «rett kopi bekreftes» med signaturen til den personen som har foretatt kundekontrollen samt dato for kontrollen.

Dokumenter og opplysninger skal oppbevares på et medium som opprettholder lesekvaliteten i hele oppbevaringsperioden.

Det skal foreligge sikkerhetskopi av elektronisk materiale. Sikkerhetskopien skal oppbevares atskilt fra originalen.

Kapittel 5. Interne rutiner og systemer mv.

§ 18 Elektroniske overvåkingssystemer

Finansinstitusjoner som nevnt i hvitvaskingsloven § 4 første ledd nr. 1 skal etablere elektroniske overvåkingssystemer som skal ha til formål å identifisere transaksjoner som kan ha tilknytning til utbytte av straffbare handlinger eller forhold som rammes av straffeloven §§ 147 a, 147 b eller 147 c. Kredittilsynet kan ved enkeltvedtak gjøre unntak fra første ledd.

Kapittel 6. Avsluttende bestemmelser

§ 19 Saksbehandlingen i Økokrim og politiet

Økokrim skal utarbeide retningslinjer for sin interne saksbehandling for å sikre betryggende systemer for mottak av opplysninger fra rapporteringspliktige, og hindre uvedkommendes innsyn i slike opplysninger.

Politiet skal holde rapporteringspliktige informert om status i etterforskningen av innrapporterte saker.

§ 20 Opplysninger om avsender som skal følge en transaksjon i betalingskjeden

EØS-avtalen vedlegg IX nr. 23d (forordning (EF) nr. 1781/2006) om opplysninger om betaleren som skal følge med pengeoverføringer, gjelder som forskrift med de tilpasninger som følger av vedlegg IX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

§ 21 Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft fra den tid departementet bestemmer.

Fra den tid forskriften trer i kraft, oppheves forskrift 10. desember 2003 nr. 1487 om tiltak mot hvitvasking og utbytte fra straffbare handlinger mv. (hvitvaskingsforskriften).

Plikt til avvikling av kundeforhold etter § 8 gjelder kun for kundeforhold som er etablert etter forskriftens ikrafttredelse.

KONTAKTINFORMASJON

Finansmarkedsavdelingen

Send e-post

Telefon: 22 24 45 31

Faks: 22 24 45 35

Adresse:

Finansdepartementet

Finansmarkedsavdelingen

Postboks 8008 Dep

0030 Oslo